

Дмитро Володимирович КАЛІНКІН

аспірант кафедри контролю і аудиту,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
вул. Клочківська, б. 295, кв. 50, м. Харків, 61045, Україна
E-mail: hneu_audit09@mail.ru
Телефон: +380638308496

**ФОРМУВАННЯ ШКАЛИ ОЦІНКИ СТАНУ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ
БЮДЖЕТНОЇ УСТАНОВИ**

Калінкін, Д. В. Формування шкали оцінки стану внутрішнього аудиту бюджетної установи [Текст] / Дмитро Володимирович Калінкін // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. : В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2014. – Том 16. – № 1. – С. 205-211. – ISSN 1993-0259.

Анотація

Вступ. Сучасний стан вітчизняної системи контролю державних фінансів є вкрай незадовільним, оскільки впродовж останніх років зростає кількість бюджетних правопорушень, пов'язаних з незаконним та нецільовим витрачанням бюджетних коштів під час виконання державних цільових програм, завищення вартості матеріальних цінностей, послуг, ремонтних робіт, також поширюються факти безпідставного списання коштів і матеріальних цінностей та ін..

У цьому контексті все більше зростає роль внутрішнього аудиту як інструменту, який дозволяє удосконалити систему внутрішнього контролю установи чи організації відповідно до потреб, які виникають у процесі їх функціонування.

Слід зазначити, що сьогодні в Україні науковими і практичними проблемами становлення внутрішнього аудиту в системі державного фінансового контролю займається низка вчених, проте на оцінку стану внутрішнього аудиту звертається недостатня увага.

Мета. Метою статті є формування шкали оцінки стану внутрішнього аудиту бюджетної установи за допомогою побудови узагальненої функції бажаності.

Метод. (методологія). Шкалювання шляхом побудови узагальненої функції бажаності за шкалою Харрінгтона.

Результати. Побудована трьохінтервальна шкала оцінки стану внутрішнього аудиту бюджетної установи, яка дає можливість якісно інтерпретувати таку оцінку.

Ключові слова: державний фінансовий контроль; внутрішній аудит; стан внутрішнього аудиту; оцінка стану внутрішнього аудиту; шкала; шкала оцінки стану внутрішнього аудиту.

Дмитрий Владимирович КАЛИНКИН

**ФОРМИРОВАНИЕ ШКАЛЫ ОЦЕНКИ СОСТОЯНИЯ ВНУТРЕННЕГО АУДИТА
БЮДЖЕТНОГО УЧРЕЖДЕНИЯ**

Аннотация

Введение. Современное состояние отечественной системы контроля государственных финансов является крайне неудовлетворительным, поскольку на протяжении последних лет растет количество бюджетных правонарушений, связанных с незаконным и нецелевым расходованием бюджетных средств при выполнении государственных целевых программ, завышения стоимости материальных ценностей, услуг, ремонтных работ, также распространяются факты безосновательного списания средств и материальных ценностей и пр.

В данном контексте возрастает роль внутреннего аудита как инструмента, который позволяет усовершенствовать систему внутреннего контроля учреждения или организации в соответствии с потребностями, которые возникают в процессе их функционирования.

Следует отметить, что сегодня в Украине научными и практическими проблемами становления внутреннего аудита в системе государственного финансового контроля занимается ряд ученых, однако оценке состояния внутреннего аудита уделяется недостаточно внимания.

Цель. Целью статьи является формирование шкалы оценки состояния внутреннего аудита бюджетного учреждения с помощью построения обобщенной функции желательности.

Метод. (методология). Шкалирования путем построения обобщенной функции желательности по шкале Харрингтона.

Результаты. Построена трехинтервальная шкала оценки состояния внутреннего аудита бюджетного учреждения, которая дает возможность качественно интерпретировать такую оценку.

Ключевые слова: государственный финансовый контроль; внутренний аудит; состояние внутреннего аудита; оценка состояния внутреннего аудита; шкала; шкала оценки состояния внутреннего аудита.

Dmytro Volodymyrovych KALINKIN

PhD Student,
Department of Student Control and Audit,
Kharkiv National Economic University named after Semyon Kuznets
Klochkivska str., 295, apt. 50, Kharkiv, 61045, Ukraine
E-mail: hneu_audit09@mail.ru
Phone: +380638308496

FORMATION OF SCALE ASSESSMENT OF INTERNAL AUDIT BUDGETARY INSTITUTIONS

Abstract

Introduction. The current state of the national monitoring system of public finance is highly unsatisfactory, as in recent years a growing number of budget violations related to illegal and inappropriate spending of budget funds during implementation of state programs, overstating the value of property, services, repairs is observed. Also the facts of arbitrary charge-offs of resources and material assets, etc. can be seen. In this context, there is an increasing role of internal audit as a tool that allows to improve the system of internal control institution or organization to meet the needs arising in the course of their operation. It should be noted that today in Ukraine scientific and practical problems of the formation of internal audit in the public financial control deal with a number of scientists. But there is a lack of attention for the internal audit evaluation.

Purpose. The aim of article is to form a scale of state assessment of the internal audit budget institutions by building of a generalized desirability function.

Method. (methodology). Scaling with the help of construction of a generalized function on the desirability scale of Harrington has been used in the article.

Results. It has been proposed the three-interval assessment scale of the internal audit budget entity that enables qualitative interpretation of this assessment.

Keywords: financial control state; internal audit; the state of the internal audit; assessment of the internal audit function; the scale; the scale of assessment of the internal audit function.

JEL classification: G380

Вступ

Сучасний стан вітчизняної системи контролю державних фінансів є вкрай незадовільним, оскільки впродовж останніх років зростає кількість бюджетних правопорушень, пов'язаних з незаконним та нецільовим витрачанням бюджетних коштів під час виконання державних цільових програм, завищення вартості матеріальних цінностей, послуг, ремонтних робіт, також поширюються факти безпідставного списання коштів і матеріальних цінностей та ін.

У цьому контексті все більше зростає роль внутрішнього аудиту як інструменту, який дозволяє удосконалити систему внутрішнього контролю установи чи організації відповідно до потреб, які виникають у процесі їх функціонування.

В Україні науковими і практичними проблемами становлення внутрішнього аудиту в системі державного фінансового контролю займається низка вчених: Бровко О. Т. [1], Дорош Н. І. [3], Калюга Є. В. [4], Пантелєєв В. П. [6], Сухарева Л. О. [7] та інші. Водночас на оцінку стану внутрішнього аудиту звертається недостатня увага, що й визначає актуальність обраної теми дослідження.

Мета статті та завдання

Метою статті є формування шкали оцінки стану внутрішнього аудиту бюджетної установи за допомогою побудови узагальненої функції бажаності.

Для досягнення поставленої мети вирішено наступні завдання:

- на підставі побудови таксономічного показника проведено кількісну оцінку стану внутрішнього аудиту бюджетної установи;
- побудовано шкалу оцінки стану внутрішнього аудиту бюджетної установи.

Виклад основного матеріалу дослідження

У результаті проведеного дослідження було встановлено, що в основі визначення стану внутрішнього аудиту бюджетних установ лежить його кількісно-якісна оцінка, тому отримана за допомогою побудови таксономічного показника система кількісних оцінок стану внутрішнього аудиту бюджетної установи потребує їх якісної інтерпретації. Для цього нами пропонується використовувати функцію бажаності [137]. При цьому виокремлюються такі якісні характеристики стану внутрішнього аудиту бюджетної установи: нормальний, задовільний та критичний.

Необхідно зазначити, що ця функція вже застосовувалась у роботах провідних вчених, таких як Литвак Б. Г, Геєць В. М. та інших [2, 3], проте вона використовувалась для дослідження інших об'єктів та вирішення інших завдань.

Одним з способів реалізації функції бажаності, що пропонується нами для оцінки стану внутрішнього аудиту бюджетної установи, є психофізична шкала Харрінгтона (табл. 1), яка встановлює відповідність між якісною оцінкою параметра та його кількісним значенням та має універсальне застосування.

Таблиця 1. Шкала Харрінгтона [2, с. 54]

Лінгвістична оцінка	Інтервали значення функції бажаності
Дуже добре	1,00-0,80
Добре	0,80-0,63
Задовільно	0,63-0,37
Погано	0,37-0,20
Дуже погано	0,20-0,00

При наведеному в табл. 1 шкалюванні значення функції бажаності Харрінгтона $d(x)$ змінюються в інтервалі від 0 до 1: значення $d_i = 0$ відповідає абсолютно неприйнятній величині i -го показника, $d_i = 1$ - ідеальній величині.

На нашу думку, практично досить обмежитися трьома градаціями шкали Харрінгтона, що відповідають лінгвістичним категоріям «погано», «задовільно», «добре». У цьому випадку область, що відповідає рівню «задовільно», розширюється від 0,37 до 0,63, а області «погано» і «добре» характеризуються інтервалами (0,00-0,37) і (0,63-1,00).

Аналітична функція бажаності описується за допомогою наступних формул [93]:

$$d = d(z_i) = \exp(-\exp(-z_i)), \quad (1)$$

$$z_i = \frac{x_i - x_{y0}^H}{x_{y0}^G - x_{y0}^H}, \quad (2)$$

де z_i - кодоване значення i -го показника;

x_i - значення i -го показника вихідного масиву;

x_{y0}^H, x_{y0}^G - нижня та верхня границі області «задовільно» у вихідній шкалі:

$$d_{i0} = d(z_i(x_{i0})) = 0,37; \quad d_{i1} = d(z_i(x_{i1})) = 0,63. \quad (3)$$

Механізм перетворення кількісних значень індикатора рівня захисту інтелектуального капіталу підприємства (x) в рівні бажаності по шкалі Харрінгтона - d (якісна оцінка) передбачає встановлення нижньої та верхньої границі вихідних показників, що відповідають області «задовільно». Значення $d = 0,37$ звичайно відповідає границі допустимих значень. Функція бажаності приймає значення, що дорівнює 0,37, при кодованому значенні вихідного показника $z = 0$ (нижня межа області «задовільно»). Рівень бажаності функції, що відповідає верхній межі інтервалу «задовільно», дорівнює 0,63 (кодоване значення z складає 1). Це призводить до розширення області «задовільно» з 0,37 до 0,63.

Як і в [2, 3], на нашу думку, нижня межа інтервалу «задовільно» повинна дорівнювати значенню середньої арифметичної величини, а верхня - сумарному значенню середньої арифметичної та величини середньоквадратичного відхилення. При такому нормуванні області «задовільно» буде виконуватися правило трьох сигм [40], коли майже 1/6 значення інтегрального показника потрапляє в інтервал значень функції «задовільно», 1/2 - «погано», 1/3 - «добре».

Для подальшої деталізації рівнів бажаності визначається нижня межа інтервалу «погано» та верхня межа інтервалу «добре» для масиву вихідних показників. Оскільки нижня межа інтервалу «погано» по

шкалі бажаності Харрінгтона набуває значення $d = 0,2$, саме це значення підставляємо у вихідну функцію та отримуємо наступне рівняння:

$$\exp(-\exp(-z_i)) = 0,2 \quad (4)$$

Після проведення перетворень розв'язком рівняння є:

$$z_i = -\ln(-\ln 0,2), \text{ тобто } z_i = -0,4759 \quad (5)$$

Кодоване значення $z_i = -0,4759$ підставляємо у формулу (2).

Аналогічним чином для завданого рівня бажаності $d = 0,8$ можна знайти верхню межу області «добре», при цьому кодоване значення z_i отримується з наступного рівняння:

$$z_i = -\ln(-\ln 0,8), \text{ тобто } z_i = 1,5000 \quad (6)$$

Кодоване значення $z_i = 1,5000$ також підставляємо у формулу (2).

У результаті розрахунків формуються п'ять інтервалів значення функції бажаності по масиву вихідних даних.

Зазначені можливості функції бажаності Харрінгтона, на нашу думку, доцільно застосувати для формування шкали оцінки стану внутрішнього аудиту бюджетних установ у Харківському регіоні

Вихідні дані по стану внутрішнього аудиту бюджетних установ, а також розраховані по них значення середньої арифметичної та середньоквадратичного відхилення наведено в табл. 2.

Таблиця 2. Динаміка стану внутрішнього аудиту бюджетних установ Харківського регіону за 2011-2013 рр.

Бюджетна установа	Стан внутрішнього аудиту			Сер. значення	Сер. кв. відхилення
	2011 р.	2012 р.	2013 р.		
К303 «Харківська міська багатoproфільна лікарня № 18»	0,0895	0,308	0,4146	0,2707	0,1657
К303 «Обласна дитяча клінічна лікарня»	0,1665	0,6527	0,7948	0,5380	0,3295
Дорожня клінічна лікарня ст. Харків	0,1243	0,5546	0,5879	0,4223	0,2586
Управління Пенсійного фонду України в Зміївському районі	0,1202	0,5186	0,5739	0,4042	0,2475
Управління Державного казначейства у Фрунзенському районі м. Харкова	0,1552	0,5744	0,7331	0,4876	0,2986
Зідківська селищна рада Зміївського району Харківської області	0,1647	0,7873	0,6538	0,5353	0,3278
Державна адміністрація Нововодолазького району Харківської області	0,5045	0,7841	0,76	0,6829	0,1549
Державний лікувально-профілактичний заклад «Центральна клінічна лікарня Укрзалізниці»	0,0882	0,3844	0,2547	0,2424	0,1485
Харківська обласна психіатрична лікарня №3	0,1866	0,6218	0,8562	0,5549	0,3398
К303 «Обласна клінічна лікарня – Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф»	0,4369	0,2581	0,8838	0,5263	0,3223
Спеціальна загальноосвітня школа-інтернат для дітей зі зниженим слухом м. Харкова	0,1271	0,5883	0,436	0,3838	0,2350
Мереф'янська міська рада	0,1299	0,6218	0,5273	0,4263	0,2610

Результати перетворення оцінок стану внутрішнього аудиту досліджуваних бюджетних установ у рівні бажаності за шкалою Харрінгтона наведено в табл. 3.

На основі значень стану внутрішнього аудиту бюджетних установ, що відповідають лінгвістичним оцінкам функції Харрінгтона (нормативні оцінки), розраховано їх середньоарифметичне значення [2].

Функція бажаності стану внутрішнього аудиту, що є результатом синтезованих функцій бажаності 12 бюджетних установ, покладена в основу формування шкали оцінки стану внутрішнього аудиту бюджетних установ, наведена в табл. 4

Таблиця 3 . Результати перетворення оцінок стану внутрішнього аудиту бюджетних установ у рівні бажаності за шкалою Харрінгтона

Рівень бажаності		Значення стану внутрішнього аудиту бюджетної установи (нормативна оцінка)						
Назва рівня	Значення	А	Б	В	Г	Д	Ж	З
НГ погано	0,2	0,1918	0,3812	0,2992	0,2864	0,3455	0,3793	0,6091
НГ задовільно	0,37	0,2707	0,538	0,4223	0,4042	0,4876	0,5353	0,6829
ВГ задовільно	0,69	0,4364	0,8675	0,6808	0,6518	0,7861	0,8631	0,8378
ВГ Добре	0,8	0,5193	1,0322	0,8101	0,7755	0,9354	1,0269	0,9153

Закінчення таблиці 3

Значення стану внутрішнього аудиту бюджетної установи (нормативна оцінка)					
С	Т	У	Ф	Х	Сер. значення
10	11	12	13	14	17
0,1718	0,3932	0,3729	0,272	0,3021	0,3337
0,2424	0,5549	0,5263	0,3838	0,4263	0,4562
0,3909	0,8946	0,8485	0,6188	0,6874	0,7136
0,4652	1,0645	1,0097	0,7363	0,8179	0,8424

НГ - нижня границя, ВГ - верхня границя; А - КЗОЗ «Харківська міська багатопрофільна лікарня № 18», Б - КЗОЗ «Обласна дитяча клінічна лікарня», В - Дорожня клінічна лікарня ст. Харків, Г - Управління Пенсійного фонду України в Зміївському районі, Д - Управління Державного казначейства у Фрунзенському районі м. Харкова, Ж - Зідківська селищна рада Зміївського району Харківської області, З - Державна адміністрація Нововодолазького району Харківської області, И - Державний лікувально-профілактичний заклад «Центральна клінічна лікарня Укрзалізниці», К - Харківська обласна психіатрична лікарня №3, Л - КЗОЗ «Обласна клінічна лікарня – Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф», М - Спеціальна загальноосвітня школа - інтернат для дітей зі зниженим слухом м. Харкова, Н - Мерэф'янська міська рада

Таблиця 4 . П'ятиінтервальна шкала оцінки стану внутрішнього аудиту бюджетної установи

Якісна оцінка стану внутрішнього аудиту	Інтервали значення кількісної оцінки стану внутрішнього аудиту
Дуже добре	(0,8424-1,0000]
Добре	[0,7136-0,8424]
Задовільно	[0,4562-0,7136)
Погано	[0,3337-0,4562)
Дуже погано	[0,0000-0,3337)

Необхідно звернути увагу, що наведені в табл. 4 нижній та верхній інтервали значення стану внутрішнього аудиту дорівнюють 0 та 1 відповідно, оскільки саме в такому інтервалі може знаходитися стан внутрішнього аудиту бюджетної установи, розрахований методом побудови таксономічного показника.

Враховуючи те, що верхня та нижня границі інтервалів «добре», «задовільно» та «погано» мають незначну величину розбіжності, на нашу думку, доцільною буде побудова трьохінтервальної шкали оцінки стану внутрішнього аудиту шляхом об'єднання двох нижніх інтервалів – «дуже погано» й «погано» в інтервал «погано» та двох верхніх – «дуже добре» й «добре» в інтервал «добре» (табл. 5). Крім того, використання трьохінтервальної шкали повністю відповідає задачам дослідження.

Таблиця 5. Трьохінтервальна шкала оцінки стану внутрішнього аудиту бюджетної установи

Якісна оцінка стану внутрішнього аудиту	Інтервали значення кількісної оцінки стану внутрішнього аудиту
Добре	(0,8424-1,0000]
Задовільно	[0,4562-0,8424]
Погано	[0,0000-0,4562)

Необхідно зауважити, що використання шкали для оцінки стану внутрішнього аудиту бюджетних установ передбачає отримання змінених кодованих значень стану внутрішнього аудиту, оскільки змінюються значення, які відповідають нижній та верхній границі інтервалу «задовільно».

Таким чином, використовуючи побудовану нами трьохінтервальну шкалу для оцінки стану внутрішнього аудиту бюджетних установ та значення, отримані шляхом його оцінки за допомогою методу таксономії, можемо визначити стан внутрішнього аудиту бюджетних установ (табл.6). При цьому слід зазначити, що інтервалу «добре» відповідає нормальний стан внутрішнього аудиту бюджетних установ, інтервалу «задовільно» - задовільний стан внутрішнього аудиту бюджетних установ, інтервалу «погано» - критичний стан внутрішнього аудиту бюджетних установ.

Таблиця 6. Інтерпретація проведеної оцінки стану внутрішнього аудиту бюджетних установ у 2011-2013 рр.

Назва бюджетної установи	Стан внутрішнього аудиту		
	2011 р.	2012 р.	2013 р.
КЗОЗ «Харківська міська багатoproфільна лікарня № 18»	Критичний	Критичний	Критичний
КЗОЗ «Обласна дитяча клінічна лікарня»	Критичний	Задовільний	Задовільний
Дорожня клінічна лікарня ст. Харків	Критичний	Задовільний	Задовільний
Управління Пенсійного фонду України в Зміївському районі	Критичний	Задовільний	Задовільний
Управління Державного казначейства у Фрунзенському районі м. Харкова	Критичний	Задовільний	Задовільний
Зідківська селищна рада Зміївського району Харківської області	Критичний	Задовільний	Задовільний
Державна адміністрація Нововодолазького району Харківської області	Задовільний	Задовільний	Задовільний
Державний лікувально-профілактичний заклад «Центральна клінічна лікарня Укрзалізниці»	Критичний	Критичний	Критичний
Харківська обласна психіатрична лікарня №3	Критичний	Задовільний	Нормальний
КЗОЗ «Обласна клінічна лікарня – Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф»	Критичний	Критичний	Нормальний
Спеціальна загальноосвітня школа - інтернат для дітей зі зниженим слухом м. Харкова	Критичний	Задовільний	Критичний
Мереф'янська міська рада	Критичний	Задовільний	Задовільний

Аналізуючи табл. 6, необхідно зазначити, що у 2011 році критичний стан внутрішнього аудиту спостерігався майже на всіх із досліджуваних бюджетних установ. Винятком була Державна адміністрація Нововодолазького району Харківської області, стан внутрішнього аудиту якої був задовільний.

У 2012 році покращення стану внутрішнього аудиту до рівня «задовільно» спостерігалось майже на всіх досліджуваних бюджетних установах. Винятком стали КЗОЗ «Харківська міська багатoproфільна лікарня № 18», Державний лікувально-профілактичний заклад «Центральна клінічна лікарня Укрзалізниці», КЗОЗ «Обласна клінічна лікарня – Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф», на яких залишився критичний стан внутрішнього аудиту.

Що стосується тенденцій розвитку внутрішнього аудиту у 2013 році, то варто зазначити, що майже всі із досліджуваних бюджетні установи зберегли його задовільний стан. Винятком є КЗОЗ «Харківська міська багатoproфільна лікарня № 18», та Державний лікувально-профілактичний заклад «Центральна клінічна лікарня Укрзалізниці», у яких у 2013 році стан внутрішнього аудиту залишився на рівні «критичний». Крім того, погіршився стан внутрішнього аудиту в Спеціальній загальноосвітній школі-інтернаті для дітей зі зниженим слухом м. Харкова (у 2012 році стан внутрішнього аудиту характеризувався як задовільний, у 2013 році як критичний).

Слід звернути увагу, що поряд з негативними тенденціями в розвитку внутрішнього аудиту на досліджуваних бюджетних установах, є й позитивні зрушення. Так у Харківській обласній психіатричній лікарні №3 та в КЗОЗ «Обласна клінічна лікарня – Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф» у 2013 році спостерігався нормальний стан внутрішнього аудиту.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Таким чином, побудовано шкалу оцінки стану внутрішнього аудиту бюджетної установи. Надалі ми плануємо розробити методичні рекомендації до вдосконалення аудиту бюджетної установи.

Список літератури

1. Бровко, О. Т. Організаційні аспекти та інформаційне забезпечення внутрішнього аудиту товарних запасів [Текст] / О. Т. Бровко // Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. – 2010. – № 3(53). – С. 48-50.
2. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство [Текст] : монографія / В. М. Геєць, М. О. Кизим, Т. С. Клебанова, О. І. Черняк та ін. - Х., 2006. - 240 с.
3. Дорош, Н. І. Сутність і призначення внутрішнього аудиту [Текст] / Н. І. Дорош // Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки. – 2006. – № 1(35). – С. 41-46.
4. Калюга, Є. В. Фінансово-господарський контроль у системі управління [Текст] : монографія / Є. В. Калюга. – К. : Ельга : Ніка-Центр, 2002. – 360 с.
5. Магомадов, В. Д. Индикативное планирование инвестиционной деятельности строительной отрасли в регионе [Текст] : автореф. Дис.. канд.. економ наук: 08.00.05 / Магомадов. – М., 2008. – 21 с.
6. Пантелеєв, В. П. Внутрішньогосподарський контроль : методологія та організація [Текст] : монографія / В.П. Пантелеєв. - К. : Інформ.-аналіт. агентство, 2008. – 489 с.
7. Сухарева, Л. О. Державний аудит ефективності: системність, організація, методика [Текст] : монографія / Л. О. Сухарева, Т. В. Федченко. – Донецьк : ДонНУЕТ, 2013. – 289 с.

References

1. Brovko, O. T. (2010). *Organizational aspects and software for internal audit inventory*. Herald ZSTU. Series: Economics, 3 (53), 48-50.
2. Geets, V. M., Kizim, M. O., Klebanova, T. S., Cherniak, O. I. (2006). *Simulation of economic security: state, region, enterprise*. - Kharkiv.
3. Dorosh, N. I. (2006). *Essence and purpose of internal audit*. Herald ZSTU. Series: Economics, 1(35), 41-46.
4. Kalyuha, E. V. (2002). *Financial and economic control in the management*. - Kyiv: Elga Nika Centre.
5. Magomadov, V. D. (2008). *Indicative planning investment in the region building shook off*. - Moskow.
6. Panteleev, V. P. (2008). *internal control: methodology and organization*. – Kyiv : Inform. analyt. agency.
7. Sukharev, L. A. Fedchenko, T. V. (2013). *State performance audit: system, organization, methods*. - Donetsk: DonNUET.

Стаття надішла до редакції 11.05.2014 р.